

13

වාක්‍ය රිති I

ගාස්ත්‍රිය ලේඛන ද නිර්මාණාත්මක ලේඛන ද ගොඩ නැගෙන්නේ වාක්‍ය එකිනෙක එක් විමෙනි. නිවැරදි වාක්‍ය නිවැරදි ලේඛනයට රැකුලකි. ඒ සඳහා වාක්‍ය රිති මැනවින් ප්‍රගුණ කළ යුතු ය. වාක්‍යයක උක්තය හා ආබ්‍යාතය යනුවෙන් කොටස් දෙකකි. එම කොටස් දෙක අතර ඇති ව්‍යාකරණානුකූල සම්බන්ධතාව උක්ත ආබ්‍යාත පද සම්බන්ධය සි. එම සම්බන්ධතාව ගොඩ නැගීමට ඉවහල් වන උක්ත පදයේ ලිංග හේදය හා වචන හේදය හඳුනා ගැනීම වාක්‍ය රිති යටතේ ඉතා ප්‍රයෝගන්වත් වේ.

සිනුව නාද විය. ලමයි පේලි සැදී ප්‍රධාන ගාලාව ඉදිරිපිටට රස් වූහ. එදින පාසලේ උරදේ රස්වීම මෙහෙයුවීම හාරව තිබුණේ 8 ශේෂීයේ සිසු දරුදැරියන්ට ය. ආගමක වතාවත්වලින් අනතුරුව විදුහල්පතිතුමා සිසුන් ඇමතුවේ ය.

ඉන් පසුව එදිනට අදාළ විශේෂාංග ඉදිරිපත් විය. එහි දී 8 ශේෂීයේ ශිෂ්‍යාචෝ ගිතයක් ගායනා කළහ; ශිෂ්‍යාචෝ කෙරි නාට්‍යයක් රග දැක්වූහ. සිසුන්ගේ දක්ෂතා අගය කරමින් කතා කළ පන්ති හාර ගුරුතුමිය සිසුන්ට තැගී පිරිනැමුවා ය.

මේ ජේදවල ඇතුළත් පහත දැක්වෙන පද ද දෙස බලන්න.

සිනුව	ලමයි	ගාලාව
රස්වීම	විදුහල්පතිතුමා	විශේෂාංග
ශිෂ්‍යාචෝ	ගිතයක්	ශිෂ්‍යයේ
නාට්‍යයක්	දක්ෂතා	ගුරුතුමිය
තැගී	පේලි	සිසුන්

සාමාන්‍යයෙන් මේ පද භැඳින්වෙන්නේ නාම පද ලෙස ය. එහෙන් නාම පදවල ස්වරුපය හා ඒවා යෙදෙන ආකාරය අනුව නාම පද විවිධ තම් ලබයි. ඒ පිළිබඳ දැන ගැනීම නිවැරදි වාක්‍ය ලිවීමේ දී ඔබට ප්‍රයෝගනවත් වෙයි.

ලිංග හේදය

ලිංග හේදයට අනුව නාම පදයක් පුරුෂ ලිංග, ස්ත්‍රී ලිංග හෝ තපුංසක ලිංගයට අයත් වෙයි.

පුරුෂ ලිංග නාම පද

ලමයි, විදුහල්පතිතුමා, ශිෂ්‍යයේ යන පිරිමි අර්ථයක් පළ කරන පද පුරුෂ ලිංග හෙවත් පුරුෂවාවි නාම පද වෙයි.

ස්ත්‍රී ලිංග නාම පද

ගුරුතුමි, ශිෂ්‍යාචෝ යන පද ස්ත්‍රී අර්ථයක් භගවන නිසා ස්ත්‍රී ලිංග හෙවත් ස්ත්‍රීවාවි නාම පද වෙයි.

නපුංසක ලිංග නාම පද

ඉහත ජේදයේ ඇතුළත් සිනුව, ගාලාව, ගිතයක්, තැගී, පේලි ආදි අප්‍රාණවාවේ බවක් හගවන නාම පද නපුංසක ලිංග හෙවත් අවෝතන ගණයේ නාම පද වෙයි.

මුළු අනුසාසන

1. පහත සඳහන් නාම පද සූදුසු පරිදි යොදා දී ඇති වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

ඇතා, පොත්, ස්ත්‍රීය, කුරුල්ලන්, පෙට්ටිය, මැණියේ, ඇස, බල්බය, වලසුන්, ලේඛකයා, දුම්රිය, කපුටෝ, සෙබඳන්, සිසුවිය, වැව්, කිහුල්පු, දුවරුන්, තාප්පය, මගියා, තිලධාරිනිය, සේවිකාව, ගම, කරිකයා, කමිකරුවන්, ඇතින්න, සිරුර, නැන්දා, අක්කලා, මුද්දර

පුරුෂ ලිංග නාම පද	ස්ත්‍රී ලිංග නාම පද	නපුංසක ලිංග නාම පද

ඉහත ජේදයේ තද කළ අකුරින් දැක්වෙන පහත වාක්‍ය විමසා බලන්න.

සිනුව නාද විය.

විශේෂාංග ඉදිරිපත් විය.

විද්‍යාල්පතිතුමා සිසුන් ඇමතුමේ ය.

ගුරුතුමිය සිසුන්ට තැගී පිරිනැමුවා ය.

ඩිප්‍රායාවෝ ගිතයක් ගායනා කළහ.

ඩිප්‍රායායෝ කෙටි නාට්‍යයක් රග දැක්වූහ.

ඒ වාක්‍යවල උක්ත වශයෙන් යෙදී ඇති සිනුව, විශේෂාංග යන පද අප්‍රාණවාවේ බවක් ද, විද්‍යාල්පතිතුමා, ඩිප්‍රායායෝ යන පද පුරුෂවාවේ බවක් ද ගුරුතුමිය, ඩිප්‍රායාවෝ යන පද ස්ත්‍රීවාවේ බවක් ද හගවයි. ඒ අනුව වාක්‍යවල ආඛානකයේ (අවසාන ක්‍රියා පදයේ) වෙනසක් තිබේ දැයි සසදා බලන්න.

නපුංසක ලිංගයට අයත් සීනුව, විශේෂාංග යන පද අතරින් සීනුව යන්නෙන් එකක් හැගවෙන අතර විශේෂාංග යන්නෙන් එකකට වඩා වැඩි බව හගවයි. එහෙත් ඒ වෙනස අනුව වාක්‍යයේ අවසාන ක්‍රියාව වෙනස් වී තැක.

ස්ත්‍රී ලිංගයට අයත් ගුරුතුමිය යන පදය හා පුරුෂ ලිංගයට අයත් විදුහල්පතිතමා යන පදය සමග යෙදී ඇති අවසාන ක්‍රියා පිළිවෙළින් පිරිනැමුවා ය, ඇමතුවේ ය වේ. එවායේ ස්වරුපය උක්ත පදයේ ලිංග හේදය අනුව වෙනස් වී ඇති බව ඔබට පැහැදිලි වනු ඇත.

යිජාවෝ යන පදය ස්ත්‍රී ලිංගයට ද යිජායෝ යන පදය පුරුෂ ලිංගයට ද අයත් වන නමුන් ඒවා සමග යෙදුණු අවසාන ක්‍රියා පදයේ ස්වරුපය එකී ලිංග හේදය පදනම් කර ගෙන වෙනසකට හාජතය වී තැති බව ද පැහැදිලි ය.

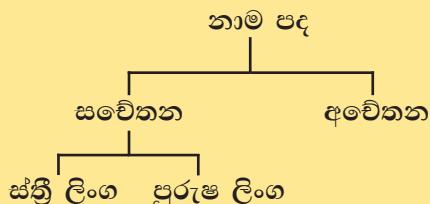
මෙම කරුණු විමසා බැලීමේ දී පෙනී යන්නේ වාක්‍යයක් සකස් වීමේ දී ලිංග හේදය පමණක් නො ව එක වචන, බහු වචන හේදය ද බලපාන බව සි. ඒ පිළිබඳ තව දුරටත් විමසා බලමු.

මේදයෙන් උප්‍රටා ගත් පහත වචන ගොනු විමසන්න.

සීනුව, රස්වීම, ගාලාව, විදුහල්පතිතමා, ගුරුතුමිය, ගිතයක් මෙයි, පේලී, වතාවත්, සිසුන්, විශේෂාංග, දක්ෂතා, යිජාවෝ, යිජායෝ, තැගි

පැරණි ව්‍යාකරණය අනුව නපුංසක ලිංග ලෙස හැදින්වුණේ අප්‍රාණවාචී හෙවත් අවේතන ගණයේ නාම පද සි. සිංහල හාඡාවේ ලිංග හේදයක් දැකිය භැක්කේ ප්‍රාණවාචී නාමයන්හි ය. එනම් ස්ත්‍රී ලිංග, පුරුෂ ලිංග වශයෙනි. වර්තමානයේ ප්‍රාණවාචී පද පමණක් ඒ යටතේ වර්ගීකරණය කෙරෙන අතර අප්‍රාණවාචී පද ලිංග හේදය යටතේ වර්ගීකරණය නො කෙරෙයි. ප්‍රාණවාචී හෙවත් සවේතන සහ අප්‍රාණවාචී හෙවත් අවේතන යන වර්ගීකරණයට අනුව අවේතන ගණයට ඇතුළත් කෙරෙනුයේ පැරණි ව්‍යාකරණයේ නපුංසක ලිංග ලෙස හැදින්වුණු නාම සි.

වවන හේදය

ඒක වවන හා බහු වවන වගයෙන් නාම පද කොටස් දෙකකි.

ඒක වවන නාම පද

ගුරුතුමිය යන පදයෙන් ඒක් කෙනකු ද සීනුව යන පදයෙන් ඒක් දෙයක් ද කියවෙන බැවින් ඒවා ඒක වවන නාම පද සි.

බහු වවන නාම පද

ඩිප්ලයෝ යන පදයෙන් ඒක් කෙනකුට වැඩි දෙනකු ද, විශේෂාංග යන පදයෙන් ඒක් දෙයකට වැඩි දෙයක් ද භැගවෙන බැවින් ඒවා බහු වවන නාම පද සි.

පහත දැක්වෙන පද අසුරෙන් ඒක වවන හා බහු වවන හේදය තවදුරටත් හඳුනා ගත භැංකි ය.

ඒක වවන නාම පද	බහු වවන නාම පද
දක්ෂයා	දක්ෂයෝ
අැතා	අැත්තු
ගැහැනිය	ගැහැනු
රට	රටවල්
තැග්ග	තැගි

ලුබිත අභ්‍යාස

1. හිස් කැන්වලට සුදුසු ඒක වචන පද හෝ බහු වචන පද හෝ යොදා පහත සඳහන් වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

	ඒක වචන	බහු වචන		ඒක වචන	බහු වචන
1	මෙනිසා	මෙනිස්සු	11	.....	කුමුරු
2	යිඡායා	.....	12	ගසි	.....
3	.....	ලාරෝ	13	.....	ශබ්ද
4	කම්කරුවා	.....	14	ගෙය	.....
5	.....	ගුරුවරු	15	කජාව	.....
6	.....	නරඹන්නේයා	16	.....	මෝස්තර
7	ව්‍යාසීයා	.....	17	හැන්ද	.....
8	.....	සිසුවියෝ	18	.....	සාජ්පු
9	ඉඩා	.....	19	කොට්ටිය	.....
10	.....	පරිසරවේදීනු	20	මුද්ද	.....

වාක්‍යක ක්‍රියාව හා සම්බන්ධ වන පදයේ ලිංග හේදය හා වචන හේදය අනුව ක්‍රියා පදයේ ස්වරුපය ද වෙනස් වෙයි. පහත සඳහන් නිදසුන් දෙස බැලීමෙන් එය හඳුනා ගත හැකි ය.

යිඡායා ගියක් ගයයි.

යිඡාව ගියක් ගයයි.

යිඡායා ගියක් ගැයුවේ ය. (අතිත කාලය)

යිඡාව ගියක් ගැයුවා ය. (අතිත කාලය)

යිඡායෝ හි ගයති.

යිඡාවෝ හි ගැයුහ/ගැයුවෝ ය.

යිඡාවෝ හි ගැයුහ/ගැයුවෝ ය.

යිඡායා ගියක් ගයන්නේ ය. (අනාගත කාලය)

යිඡාව ගියක් ගයන්නී ය (අනාගත කාලය)

යිඡායෝ හි ගයන්නාහ/ගයන්නෝ ය.

යිඡාවෝ හි ගයන්නාහ/ගයන්නෝ ය.

අතිත කාලයෙහි හා අනාගත කාලයෙහි ක්‍රියාපදවල දක්නට ලැබෙන වෙනස ද නිවැරදි වාක්‍ය ලිවීමේ දී සැලකිල්ලට ගත යුතු වෙයි.

ම්‍රිඩිත අභ්‍යාස

1. කොටුවෙහි සඳහන් වචන ගැලපෙන අදහසක් ඇති වන පරිදි හිස් තැන්වලට යොදා නිවැරදි වාක්‍ය ගොඩ නගන්න.

රියැසුරේ, අංශ්‍යා, නංගී,
සරුංගලය, ගුවන් යානය,
උකුස්සෝ, ගොවියෝ, වරදකරුවන්,
නාහිමියෝ, අපි

- i. ..... කවියක් කිවා ය.
- ii. ..... අහසෙහි ලෙළ දෙයි.
- iii. ..... කුණුර වුපුරති.
- iv. ..... ගුවන් කොටුපළට ලගා විය.
- v. ..... වේගයෙන් දුවන්නේ ය.
- vi. ..... පොත් පාඩම් කරමු.
- vii. ..... දහම් දෙසති.
- viii. ..... වාහන තතර කළහ.
- ix. ..... ඉහළ අහසෙහි පියාමිති.
- x. ..... පොලිසියට හසු වූහ.

2. පහත දැක්වෙන ක්‍රියා පද යොදා වාක්‍ය බැඟින් තනන්න.

බලති, කියවයි, වෙත්වා, කිවා ය,
කමේ ය, දල්වයි, නැරඹීම්, නැවුවෝ ය,
වැටෙයි, වැශිති.